

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Descriptiones per imaginem, & sermocinationem. cap. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

coniungitur, nec spiraculum incedit in eis, tanta est lidido detrahendi, audiendive detrahentem. ineunt familiaritatem ad malè dicendum; concordēs ad discordiam, conciliant inter se inimicissimas amicitias, & pari, consentaneæ malignitatis affectu, celebratur odiosa collatio, sicut egere quondam Herodes & Pilatus in die Dominicæ passionis. Inuidum describit multis verbis Cyprianus Vultus minax; toruus aspectus, pallor in facie; in labijs tremor: stridor in dentibus; verba rabida; effrenata conuicia; manus ad cædis violentiam prompta, etiam si a gladio interim vacua; odio tantum furiatæ mentis armata.] Iratum verò depingit Sen. Vt autem scias non esse sanos, quos ira possedit, ipse illorum habitum intueri: nam furentium certa indicia sunt. Audax, & minax vultus; tristis frons; torua facies; citatus gradus, inquietæ manus; color versus, crebra, & vehementius acta suspiria; ira irascentium eadem sunt signa; flagrant, & micant oculi, multus ore toto rubor, exastuante ab imis præcordijs sanguine: labia quatiuntur; dentes comprimuntur: horrent, ac subriguntur capilli: spiritus coactus, ac stridens, articulorum se ipsos torquentium sonus; gemitus, mugitusque, & parum explanatis vocibus sermo præruptus, & comploræ sapius manus; & pulsata humus pedibus, & totum concitum corpus, magnasque minas agens: fœda visu, & horrenda facies deprauantium se, atque intumescantium: nescias vtrum magis detestabile vitium sit, an deforme.]

Descriptiones per Imaginem, & fermocinationem. Cap. XIX.

QVINTO, sæpissimè descriptio fit cum apposita similitudine, vt magis appareat; & solet dici Imago latinis, & apud Græcos. Matth. Quoties volui congregare, sicut gallina congregat pullos suos sub alas, & nolui. Iob. Ecce Behemoth quem feci tecum, fœnum quasi bos comedit, fortitudo eius in lumbis eius, & virtus illius in umbilico ventris eius: stringit caudam suam quasi cedrum, nervi testicularum eius perplexi sunt: ossa eius velut fistulæ eris: cartilago eius quasi laminæ ferreæ: sub umbra dormit, in secreto calami, & in locis humentibus, & alia. D. Chryf. in primam ad Cor. 9. habet descriptionem peccati: si quis, ait, rex barbarorum seruus fiat, omnium est miserimus, sic qui in peccato viuunt; barbarum namque peccatū est, & subiicit, si quis pictor effingeret, non sanè mihi errare videretur, si in hunc modum id pingeret; fœminā quandam inf-

Descriptio
Inuidi.
In libr. de
zelo & liuore.

Lib. 1. de
Ira. c. 1.
Descriptio
Ira.

Descriptio
per Imaginē.
Matth. 23
Iob 40.

Descriptio
peccati.
D. Chryf.
Hom. 9. in
1. ad Cor.

in feræ similitudinem, barbaram, ignem efflantem, horrendâ, nigram, quales externi poetæ scyllas effingunt, Innumeris enim manibus, nostris insidiatur cogitationibus, & inopinantes aggredditur, omnia dilacerat more canum, clanculum mordentium. Et consequenter in particulari depingit aliquem ex peccatoribus, quem (inquit) vultis priori loco pingamus, num cupidum & rapacem hominem. Vide ipsum Chryostomum si placet. Nazian. loquens de matre Machabeorum: Non secus ac auicula, inquit, pullos suos arripiente angue, aut alia quapiam insidiatrice bellua, circumuolabat, stridebat, obsecrabat, certantes adiuuabat, nihil deniq. nõ dicebat faciebatq. quo illos ad victoriam paratioris, instructioresque redderet. cruoris guttas rapiebat, fragmenta membrorum excipiebat, reliquias adorabat, hunc colligebat, illum porrigebat, alium parabat. Aug. proponit quandam tabulam, quam contra Epicureos ponentes finem in voluptate, ad ingerendum eis pudorem proponebant alij Philosophi, quam supra proposui in alium finem, nec est necesse repetere. Ad eundem modum, ait (Augustinus) posset depingi tabula, vbi virtutes, humanæ gloriæ seruiant; licet enim ista gloria delicata mulier non sit, inflata tamen est, & multum inanitatis habet: Vnde non ei dignè seruit Soliditas quædã, firmitasq; virtutum, vt nihil prouideat prudentia, nihil distribuat iustitia, nihil toleret fortitudo, nihil temperantia moderetur, nisi vnde placeatur hominibus, & ventosæ gloriæ seruiatur. Hugo volens ostendere aliquorum Deum (vt Paulus ait) esse ventrè; dicit horum templum esse coquinam, altare mensem, ministros esse coquos, sacrificia pecudes, aues, pisces cum varijs odoribus, & saporibus, loco thimiamatum. Est eadẽ figura apud Ambr. vbi Herodem alloquens, cum ei Io. Baptistæ caput allatum est, ait, Intrare, Rex acerbissime, tuo spectacula digna conuiuio: porrige dexteram, ne quid seuitiæ tuæ desit, vt inter digitos tuos riuus defluat sacri cruoris. Cerne oculos in ipsa morte, sceleris tui testes, auersantes conspectum deliciarum: clauduntur lumina, nõ tam mortis necessitate, quã horrore luxuriæ. Os aureum illud exanguis sententiã ferre nõ poterat conticescit, & adhuc timetur.

Sexto, Sapissimè in his describendi modis datur personis sermo, seu verè, seu fictè. Prou. 1. Sapientia foris prædicat: in plateis dat vocem suam: in capite turbarum clamitat: Vique quo paruuli diligitis infantiam, & stulti, quæ sibi sunt noxia cupient? conuertimini ad correptionem. Sap. 2. Dixerunt Impij apud se cogitantes non rectè: exiguum, & cum tædio

Hom 7. de Mach.

Li. 5. de Ciuit. c. 20.

Ibidem. Descriptio Vanæ gloriæ.

De Claustro Animate lib. 2. c. 9.

Descriptio Culæ.

Lib. 3. de Virgin.

Descriptio cum sermone natione.

dio est tempus vitæ nostræ, venite ergo & fruamur bonis, quæ sunt, utamur creatura tanquam in iuuentute celeriter. Sic possumus introducere Christum eleemosynam petentem. Da mihi ex eo, diceret Christus, quod tibi dedi. Quid enim attulisti, quando venisti? Omnia quæ creauit, creatus, hic inuenisti: nihil attulisti, nihil hinc tolles. De meo mihi quare non donas? tu plenus es, & pauper inanis est. Primordia vestra attendite: ambo nudi nati estis. multa hic inuenisti, nunquid tecum aliquid attulisti? De meo, quæso, da, & reddo: habuisti me largitorem. facito debitorem, habeam te feneratorum. Pauca mihi das plura reddam; terrena mihi das, cælestia reddam: temporalia mihi das, æterna reddam: te ipsum tibi reddam, quando te mihi reddidero. Idem August. per Profopopeiam inducit Ecclesiam Philadelphiæ, se, suamque causam defendentem. Ambros. Introducit mare, quod conqueritur contra auarum, & inquietum mercatorem. ò inexplebilis auaritia mercatorum cedit tibi pelagus, & mare inquietudinem tuam non potest sustinere, toties recurrentibus mercatoribus exaratum. Erubescere Sidon (ait Mare) hoc est, meos fluctus negociator arguis, cum sis ipse fluctibus inquietior. Erubescere velut pudore, quoniam periculo non moueris. Verecundiores venti sunt, quam nostræ cupiditates: illi habent otia sua, nunquam vestra quærendi studia feriantur aliquando otiosa tempestas est, nunquam vestra nauigia otiosa sunt. Versatur vnda sub remige, quando quiescit à flamine] Est & elegans

Lib. 1. contra Epist. Parm. c. 6 De Elia & Ierunio c. 19.

Lib. 2. de Virgin. Profopopeia.

eiudem Ambrosij Profopopeia. loquens de Beata Tecla proiecta Leoni ad deuorandum. Cernere erat lingentem pedes bestiam, cubitare humi, tuto testificari sono, quod virginis corpus violare non posset, Ergo adorabat prædam suam bestia, & propriæ oblita naturæ, naturam induerat, quam homines amiserant. Videres quadam naturæ transfusione, homines feritate indutos sauitiæ, imperare bestia: bestiam exosculatam pedes virginis, facere quod homines facere deberent; tantum habet virginitas admirationis, ut etiam Leones mirentur. non impastos cibus flexit: non citatos impetus rapuit; non stimulos ira exasperauit: non vsus decepit assuetos: non ferus natura possedit: Docuerunt religionem, dum adorant martyrem: Docuerunt castitatem dum virgini nihil aliud nisi plantas exosculantur; demissis in terram oculis tanquam videret.

In epist. de obitu Blefilla.

Hier. introducit Blefillam mortuam alloquentem matrem suam, Paulam.

Paulam. Si vnquam me amasti mater &c. Iterum introducit Christum ad eandem Paulam sermonem habentem. Irascris Paula, quod tua &c. Sicut etiam Basil. in hom. super illa verba diuinitis, qui nocte se alloquens dicebat. Quid faciam? destruiam horrea &c.

Memoria. Cap. XX.

Memoria quam sit Concionatori necessaria palam est. qui enim ab ea multum laborat, vix ad hoc munus idoneus iudicari potest: sed cum à natura magis, quàm ab arte pendeat, nec multum præceptis inuuetur, paucis hanc partem absolvam. Quæ de artificiosa memoriæ locis, & imaginibus traduntur, si cui placent ex authoribus petat, fortasse commodius plerisq. succedet, si non alligent sese huic arti; sed ipsimet sibi, vt res feret, signa aliqua forment. Hæc mihi communia videntur fore subsidia. Primum. Cura, vt quæ dicitur es rectè intelligas. Cum enim memoria intellectiua non aliud sit, quàm vis quadam retinens, & conseruans, quæ intellectus percipit, difficile retineri possunt, quæ non benè percepta sunt. Frequenter etiam versare necesse est, quod recordari vis, quia consuetudo est altera natura, & Aristoteles lib. de Memoria, & Reminiscencia ait: memoria est positio sub ordine, & frequens meditatio per reminiscenciam. Secundò. Aduerte, in rebus, quas dicitur es, methodum, & ordinem aliquem vel naturalem, vel quem ipse ex arte posueris. Si enim rectè diuiseris, non facile recolendo ordinem rerum, aberrabis: quæ etiam rectè composita sunt, memoriæ serie sua ducunt. Tertiò. Vbi est commodum licebit ordinem in alphabeti notare literis, & priuatim cum varij citandi sunt numeri, proportionem interea aliquam obseruare, quod mihi sæpè vsui fuit. Quartò. Proderit in membranis vbi concionem scripseris, capita rerum ad marginem adijcere literis claris, vel etiam in breue compendium totam concionem colligere, tantum capita excerpere. Quod enim manu scribitur, quasi memoriæ imprimitur. Ne sis autem addictus verbis, tanquam ex scripto pronuncies. Nam posset ea cura inter dicendum anxium, & titubantem reddere, valdèq. turpe est in publico dicentem hære, præterquam quod, vt sæpè diximus, quæ memoriter pronunciantur, non possunt cum ea vi proferri, qua opus est, neque auditorum animis benè imprimi, maximè cum vitia reprehenduntur.

Que nam iuuare possint memoriæ.

Intelligentia & ordo iuuant.

In summa capita redigere